BÖLÜM 5 – DİJİTAL YURTTAŞLIK

DİJİTAL YURTTAŞLIK

İnternet aracılığı ile dünyanın dört bir yanından birbirine bağlanan insanlar aynı çevrim içi ortamı paylaşırlar. Tıpkı, bizim aynı ülkeyi, aynı şehri paylaştığımız gibi. Buna dijital ya da siber dünya da diyebiliriz. Çevrimiçi ortamda da, gerçek hayatta olduğu gibi bazı kurallar vardır. Dijital ortamı paylaşan herkesin bu kurallara uyması beklenir. İşte buna da ***dijital yurttaşlık*** *diyoruz. Yani, gerçek hayatta uymamız gereken tüm kurallara İnternet'te gezinirken de uymamız gerekir.*

Dijital yurttaşlığın 9 boyutu vardır. Bunlar ;

1- DİJİTAL ERİŞİM

Bireyin, bilgi ve İletişim teknolojilerinin kullanıldığı araçlardan kendi amaçları doğrultusunda yararlanabilmesidir. Bu süreç, bireysel ihtiyaçlarla ilişkili gerekli tüm yazılım ve donanım uygulamalarını, ilgi alanlarına uygun teknoloji temelli içerik ve servislere erişimi ve bu konuda ihtiyaç duyulan sosyal ve teknik destek ile performans katkısının alınabilmesini kapsamaktadır.

2- DİJİTAL TİCARET

İnternet'ten güvenli bir şekilde alışveriş yapabilmeli, internetten yapılan alışverişin risklerini bilmeli ve yanıltıcı içeriklere karşı dikkatli olmalıdır.

3- DİJİTAL İLETİŞİM

İnternet'te konuştuğu, paylaşımda bulunduğu diğer kişilerle saygılı bir iletişim kurabilmeli, İnternet ortamında kişisel bilgilerinin gizliliğini kötü niyetli insanlardan koruyabilmelidir.

4- DİJİTAL OKURYAZARLIK

Akıllı telefonlar, tabletler ve bilgisayarları kullanarak bilgiye ulaşabilmeli, bilgiyi üretebilmeli ve paylaşabilmelidir.

5- DİJİTAL ETİK

Gerçek yaşamda olduğu gibi İnternet'te de etik değerlere saygılı olmalı, ahlak çerçevesinde yapması gereken davranışlar sergilemelidir.

6- DİJİTAL KANUN

Gerçek hayatta suç olan tüm davranışların İnternet'te de yapılmasının suç olduğunu bilir, buna uymayanları ilgili birimlere bildirir

7- DİJİTAL HAK VE SORUMLULUKLAR

İnternet'te kendisine yapılmasını istemediği davranışları başkalarına da yapmamalıdır. Başkalarının içeriklerini izinsiz kullanmamalıdır.

8- DİJİTAL SAĞLIK

Bilişim teknolojilerini ve İnternet'i kullanırken fiziksel ve zihinsel sağlığını korumalı, bağımlılık derecesinde kullanımdan kaçınmalıdır.

BÖLÜM 5 – DİJİTAL YURTTAŞLIK

9- DİJİTAL GÜVENLİK

Kişisel bilgi güvenliğine İnternet üstünde oldukça dikkat etmeli ve İnternet ortamında gezindiği sayfaların güvenilirliğine dikkat etmelidir.

*Eğer, dijital yurttaşlık kurallarına uymaz isek, zorbalık yapmış oluruz. Dijital zorba olmamak için, **uzak durmamız** gereken davranışları hiç unutmayalım:*

• Başkalarına hoşlarına gitmeyecek sözler söylemek,

• Başkalarının kişisel bilgilerini yayımlamakla tehdit etmek,

• Onur kırıcı sözler söylemek,

• İzinsiz bir şekilde, başkasına ait bir içeriği ve fotoğrafı kullanmak/yayınlamak,

• Kaba sözler içeren mesajlar göndermek, yorumlar yapmak,

• İnsanlara hoşlanmadıkları isim ve sıfatlarla hitap etmek,

• Doğru olmayan bilgiler ile profiller oluşturmak ve bu profiller üzerinden paylaşımlar yapmak,

• Gerçek dışı bilgiler yaymak,

• Başkaları hakkında asılsız haberler yaymak ya da bu konuda yorum yapmak,

• Başkalarının şifre ve kişisel bilgilerinin gizliliğine saygı duymamak ve bu tür bilgileri ele geçirmeye

çalışmak.

E-DEVLET

e-Devlet, ya da resmi adıyla e-Devlet Kapısı devlet hizmetlerinin kullanıcı ihtiyaçları göz önüne alınarak elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı olarak ortak bir nokta üzerinden vatandaşa doğru bilgiye ulaştırılmasını amaçlayan web tabanlı bir sistemdir.

E-DEVLETİN YARARLARI

- Zamandan kazanç sağlanır,

- Maliyet düşer, verimlilik, hayat kalitesi ve memnuniyet artar,

- Kâğıt ihtiyacı ve kullanımı azalır,

- Var olan bilgilere istediğiniz yer ve ortamda ulaşmayı sağlar.

- Hem devlet hem de vatandaş için karar almada kolaylık ve hız sağlanır.

E-DEVLET ŞİFRESİ NASIL ALINIR?

PTT müdürlüklerinden veya PTT şubelerinden e-devlet şifresi alınmalıdır. Şifre almak için kendimiz başvuru yapmalıyız. Başvuru esnasında üzerinde T.C. Kimlik No yazılı olan nüfus cüzdanımız yanımızda olmalıdır.

e-Devletin resmi web adresi : www.turkiye.gov.tr

BÖLÜM 6 – DİJİTAL ZORBA KARŞIMDA DURMA!

ZORBA

Türk Dil Kurumuna gör zorba şu şekilde tanımlanmaktadır; Gücüne güvenerek hükmü altında bulunanlara söz hakkı ve davranış özgürlüğü tanımayan (kimse), müstebit, mütegallibe, despot, diktatör.

DİJİTAL (SİBER) ZORBA

Teknolojik haberleşme kaynaklarını kullanarak bir birey ve gruba özel veya bireye olmak üzere zarar verme davranışıdır.

Diğer bir tanım ise ; Bir ya da birden fazla kişinin elektronik iletişim araçlarını kullanmak suretiyle belirli bir zamanlama ve sürekli olarak, kendisini savunma gücüne sahip olmayan bir kişiye yönelik yapılmış ilen kasıtlı saldırgan davranışlardır.

DİJİTAL ZORBALIĞIN NEDENLERİ NELERDİR ?

Diğer kişilere zarar vermenin kolaylığı, düşük maliyet, kolay erişim, kimliğini gizleme kolaylığı, akıl sağlığı sorunu, az gelişmiş sosyal beceri, düşük benlik saygısı, yüksek sosyal kaygı, saldırganlık, uygun olmayan davranışlar model alınması, yetersiz ebeveyn-çocuk etkileşimi, internet kullanımında yetersiz süpervizyon.

BÖLÜM 6 – DİJİTAL ZORBA KARŞIMDA DURMA!

ETKİNLİK 1

****Siber zorbalık ile ilgili 5 tane davranış örneği yazınız.***

1) *……..*
2) *……*
3) *……*
4) *……*
5) *……*

ETKİNLİK 2

****Siber zorbalıkla ilgili birebir yaşadığınız veya çevrenizden duyduğunuz bir olayı yazınız.***

BÖLÜM 6 – DİJİTAL ZORBA KARŞIMDA DURMA!

BÖLÜM 7 – GİZLİ ve GÜVENLİ Mİ?

GÜÇLÜ ŞİFRE OLUŞTURMA KURALLARI

1) *Şifreleriniz en az 8 karakterden oluşmalıdır.*
2) *Güçlü bir şifre için şifrelerinizde küçük harf, büyük harf, rakam ve sembolleri beraber kullanmalısınız.*
3) *Şifreleriniz ardışık harflerden veya sayılardan **oluşmamalıdır**. (Ör: abcde… , 123456…)*
4) *Şifrelerinizi klavyedeki tuş düzenine göre **oluşturmamalısınız**. (Ör: QWERTY…, ASDFG…)*
5) *Şifrelerinizde kişisel bilgilerinizi **kullanmamalısınız**. (Ör: Ad, Soyad, Doğum tarihi, Telefon no…)*
6) *Şifrelerinizde başkaları tarafından kolayca tahmin edilebilecek bilgiler kullanmayınız. (Ör: Tuttuğunuz takım, sevdiğiniz şarkıcı, sevdiğiniz yemek, evcil hayvanınızın ismi …)*
7) *Şifrelerinizi oluştururken bazı harfler ile sayıların benzerliğinden yararlanabilirsiniz. (Ör: a -> @, B ->8, O ->0, E -> 3, S -> 5, g -> 9, I,İ -> 1, Z ->2 …) (Ör: k@r@ked1)*
8) *Her hesabınız için ayrı şifre kullanın!*
9) *Akılda kalıcı olması için şifrelerinizi bir atasözü, deyim veya slogandan türetebilirsiniz.*

2019'un En Kötü Şifreleri

SplashData, 2019'un en kötü şifreleri listesini derledi. Listede toplamda 100 şifre yer alıyor. Geçmiş yıllara göre değişen bir şey yok. İnsanlar aynı güçsüz şifreleri kullanmaya devam ediyor. İşte 2019 yılında en çok kullanılan ilk 10 şifre;

123456 , 123456789, qwerty, password, 1234567, 12345678, 12345, iloveyou, 111111, 123123

ETKİNLİK 1

****Şifre oluşturma kurallarına uygun olarak kendiniz için bir şifre oluşturunuz.***

BÖLÜM 8 – BİLGİ BAĞLARI

BİLGİSAYAR AĞI

İki ya da daha fazla bilgisayarın bilgi paylaşımı veya iletişimi için bağlanmasıyla oluşan yapıya "Bilgisayar Ağı" denir.

BİLGİSAYAR AĞLARI NERELERDE KULLANILIR?

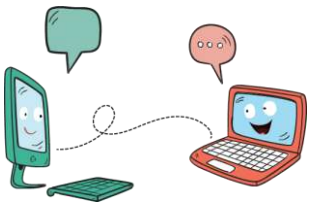

- *Okullarda*
- *Evlerde*
- *Hastanelerde*
- *Kütüphanelerde*
- *İşyerlerinde*

BİLGİSAYAR AĞLARI NEDEN KULLANILIR?

- *Dosya paylaşımı*
- *Çevre birimlerinin paylaşımı*
- *Uygulama yazılımı paylaşımı*
- *İletişim kurmak*

AĞ TÜRLERİ

1) ***YEREL ALAN AĞI**: Birbirine yakın mesafedeki; aynı binada veya aynı oda içerisinde bulunan bilgisayarların bağlanmasıyla oluşturulan ağlardır.*
2) ***METROPOL ALAN AĞI:** Bir şehir ya da geniş bir mekânda bulunan Yerel Alan Ağlarının birbirine bağlanmasıyla oluşan ağ türüdür.*
3) ***GENİŞ ALAN AĞI:** Birbirine çok uzak mesafedeki bilgisayar veya ağların bağlanmasıyla oluşan ağ türüdür.*

AĞ BİLEŞENLERİ

***MODEM:** Bilgisayarların telefon hattı üzerinden internete bağlanmasını sağlayan elektronik cihaza denir.*

***AĞ KARTI:** Bir bilgisayarın ağ üzerindeki diğer araçlarla veri alışverişini sağlayan iç donanım birimine denir*

***AĞ KABLOSU:** Ağ kartından çıkan veri ağ kablosu yolu ile modeme ulaştırılır*

***DAĞITICI (SWİTCH):** Bilgisayarların ve diğer ağ birimlerinin birbirlerine bağlanmasına olanak sağlayan ağ donanım birimine denir. Kısaca çoğaltıcı denebilir. Örneğin interneti çoğaltmak için kullanılabilir*